

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POWIĘDZONY
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

PRENUMERATA I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie katedry, kantory i biura ogłoszeń w Warszawie, Łodzi i miastach powiatowych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: CZĘSTOCHOWA, II-ga ALEJA Nr. 30. — TELEFON Nr. 30.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów godzinami z wyjątkiem dni świątecznych od 8-10 wiecz. Recepty odnot. redakcji nie wysyła.

OGŁOSZENIA: Za wiersz pięciowersowy lub jego miarę: Nadstaw 4, 10, przed (ostatni) 4, 10, 16, 22, 28, 34, 40, 46, 52, 58, 64, 70, 76, 82, 88, 94, 100, 106, 112, 118, 124, 130, 136, 142, 148, 154, 160, 166, 172, 178, 184, 190, 196, 202, 208, 214, 220, 226, 232, 238, 244, 250, 256, 262, 268, 274, 280, 286, 292, 298, 304, 310, 316, 322, 328, 334, 340, 346, 352, 358, 364, 370, 376, 382, 388, 394, 400, 406, 412, 418, 424, 430, 436, 442, 448, 454, 460, 466, 472, 478, 484, 490, 496, 502, 508, 514, 520, 526, 532, 538, 544, 550, 556, 562, 568, 574, 580, 586, 592, 598, 604, 610, 616, 622, 628, 634, 640, 646, 652, 658, 664, 670, 676, 682, 688, 694, 700, 706, 712, 718, 724, 730, 736, 742, 748, 754, 760, 766, 772, 778, 784, 790, 796, 802, 808, 814, 820, 826, 832, 838, 844, 850, 856, 862, 868, 874, 880, 886, 892, 898, 904, 910, 916, 922, 928, 934, 940, 946, 952, 958, 964, 970, 976, 982, 988, 994, 1000.

Wielkość druku: 1000 egzemplarzy. Cena pojedynczego egzemplarza kop. 8.

Teatr PARYSKI II ALEJA 19. TELEF. 334.

Program od soboty 2 do poniedziałku 4 Maja 1914 r. (włącznie).

Szczęście czy złudzenie szczęścia Wstrząs, dr. w 2 cz.

Gdzie diabeł nie może tam kobietę poszle zajmująca komedia w 3 cz.

Kronika Gaumont'a (nat.) Luks pies policyjny (nat.)

Na scenie pod artystycznym kierunkiem F. Stróżewskiego.

Pierwszy występ R. WIERZAJSKIEGO (barytona)

W Gospodzie pod Sroką Humoreska sceniczna w 1 akcie ze śpiew. i tańcami J. S. Pobratymen

TEATR „ODEON” KRZEMIŃSKIEGO II Aleja Nr 43. Najstarszy w Królestwie Telefon 4-77.

Program od soboty 2 do wtorku 5 Maja r. b. (włącznie).

W szponach zwierzęcia Dramat z życia amerykańskiego, w 3 częściach

Maks nauczyteliem „Tango” Wybitna komedia Maks Lindera

Dziennik Pathe Nr 262b. Sprawy błętna. Kronika.

Gimnastycy Ernesto cyrkowy w kolorach.

Na scenie: **Józef Zejdowski** Znakom. humorysta-satyryk ze swoim oryginalnym repertuar.

Nowoprzybyli abonenci telefoniczni po wyjściu z druku tegorocznego spisu abonentów.

- B.**
- 5-88 Baumgart E. Biuro Techniczno-Budowlane Żelazna 3.
  - 6-00 Bielski Stanisław Dyrektor Tow. Akc. Fabr. „Rędziny” w Rudnikach.
  - 6-98 Boryzkowski I. P., Fabryka porcelany Zawadzko.
  - 6-03 Boryzkowski I. P., Mieszkanie Teatralna 87.
  - 5-92 Brodzki Filip, Mieszkanie, II Aleja 35.
  - 4-95 Bukowski L., Adwokat, Teatralna 24.
- C.**
- 5-45 Cegielnia „Anna” Zandberg, Teatralna 10.
  - 5-31 Cegielnia Parowa „Liska” S. Cwierzynski, Aleksandrowska 14 i F. Piątkowski, Szkoła 6.
  - 7-06 Ciesielski Piotr, Technik, Teatralna 34.
- F.**
- 7-08 Feigenbaum Berek, Skład wędlin, I Aleja 7.
- G.**
- 5-71 Gajdowski Antoni, Mieszkanie, III Aleja 67.
  - 6-84 Grossman W., Mieszkanie, Teatralna 53/60.
- K.**
- 7-07 Konieczny W., Restauracja, Nowy-Kynek 3.
  - 6-15 Kowalski A., Restauracja, II Aleja 28.
  - 6-81 W. Kubiński, B. Witand i A. Grabowski, Spółnia Kamienia i Wapniarki, Zawadzko.
- M.**
- 7-04 Maryjewicz Wiktor, Skład kawy, II Aleja 29.
  - 5-09 Męziński L., Adwokat przysięgły, III Aleja 67.
  - 5-28 Mieczarnia „Helena” Aleksandrowska 2.
  - 6-97 Muszyński J., Magazyn okryć damskich i pracownia, I Aleja 11.
- N.**
- 5-94 Naszonowicz Maurycy, Starszy felczer massażysta, II Aleja 20.
- O.**
- 7-01 „Ogniisko Robotnicze” Częst. Oddz. Warsz. Chreśc. Tow. Ochrony Kobiet Stara 26.
- P.**
- 7-03 Parasol Ch. C., Konfekcja męska i pracownia bielizny, II Aleja 23.
- R.**
- 7-03 Rätner, Dyrektor Fabr. „Wulkan” Teatralna 3b.
- S.**
- 6-00 Schacht Aleksander, Dyr. Tow. Akc. Fabr. „Rędziny” w Rudnikach.
  - 5-27 Sklep Tani i sprzedaż Komłowa, III Aleja 60.
  - 4-76 Suwałski K., Fabryka szczotek, Teatralna 19.

- 5-98 Szmulewicz E., Skład drzewa, Rynek Wieluński 28.
  - 5-02 Sztajer Dawid, Cegielnia, Kawodza.
- T.**
- 7-02 Trawiński Roman, Chreścijański magazyn gotowych ubrań II Aleja 16.
- W.**
- 7-00 Wexler H., Fabryka zabawek, II Aleja 18.
  - 5-07 Wowk D., Mieszkanie, Cerkiewna 7.

Gabinety Leczniczo-Dentystyczne

R. Filipowicza

II-ga Aleja Nr. 24, telefon 482.

Przyjmuje: od 9-1 i od 3-7 p.p. prócz niedz. i świąt Specjaln. zgęby sztuczne w kauczuku i złocie

Lekarz-Dentysta

Stefan BARYLSKI

Przyjmuje od 10-1 i od 4-7

Częstochowa 2 Aleja Nr. 45, tel. 611

Doktor

PAWEŁ BRONIA TOWSKI

Częstochowa, Nowy-Rynek 34, Telefon 34.

ChOROBY SKÓRNE, WŁOSÓW, WĘSNYCH, WENYRZYCH I KOSMETYKA LEKARSKA. Przyjmuje od 9-12 rano i od 4-8 popoł. Razem od 3-4 popołudniu. Stosuje wyrodkytnie wartościwski SALWARSAN (HATA 80 i 94) i badania krwi na syfilis.

Leczenia zębów i jamy ustnej

M. Puchalskiego

Aleja III Nr. 37 tel. 610.

Przyjmuje: od 9-1 i od 3-7. Leczenie, plombowanie. Zęby sztuczne.

Ceny niskie.

DOM

dochodowy zbudowany z cegły i żelaza ze wszelkimi nowoczesnymi wygodami do sprzedania za bardzo niską cenę. Warunki bardzo przystępne. Władomość w Administracji Gońca Częst.,

ZAKŁAD ŚLUSARSKO-MECHANICZNY

W. Bajer

w Częstochowie ul. Teatralna 12, Telefonu 357.

Przyjmuje wszelkie obciążenia i reperacje Samochodów, motocykli i rowerów. Niniejszym zawiadamiam Sz. posiadaczy Samochodów iż objąłem **Przedstawicielstwo Gum słynnej fabryki „Continental”** oraz na składzie posiadam duży wybór różnych części po cenach przystępnych.

Z poważaniem

W. Bajer

E. GRABOWSKI GEOMETRA

uprawniony przez Minist. Sprawied.

CZĘSTOCHOWA, II-ga ALEJA Nr 29.

Ściśle pomiary miejskie, parcelacja, pomiary dla przekładania planów Instytucjom rządowym.

Na mocy upoważnienia Piotrkowskiej gub. Komleji do spraw włościańskich wyk. podzielił pastwisk zamiany gruntowe, separacje serwitutów i t. p.

Najskuteczniej tępi pluskwy karaluchy prusaki oraz wszelkie pasożyty u zwierząt plyn

„TITU”

Dostać można w aptekach i skład. aptecz.

POKOST

C. Ch. Szmidta w Rydze oraz wszelkiego rodzaju farby i gips poleca

Skład Materiałów Aptecznych i farb

Wacława ORŁA

w Częstochowie, III Aleja 46.

Prosimy Sz. Prenumeratorów o uregulowanie należności i opłaceniu prenumeraty, za II kwartał r. b. gdyż dnia 1 Maja będą wstrzymane wszystkie nieopłacone egzemplarze Gońca.

Kancelonowane Biuro Nauczycielskie

Stanisław Ligęzówny

w Częstochowie Teatralna 26.

Rekomenduje Nauczycieli, Nauczycielki, Ochroniarzy, Froebianki, Bony, Nauczycielki na godziny, francuski, niemki i nauczycielki muzyki. Cudzoziemki biuro na żądanie sprowadza.

Biuro otwarte od 9 r. do 6 po południu

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamiennarsko-Sztukatorski

Częstochowa Aleja 3-cia dom własny

WYKONYWA: Rzeźby pomniki, roboty budowlane i kościelne. Ceny przystępne

KRUSZYŃSKI I PROSZOWSKI

Magistruje od roku 1887. Telefon 2-60.

Fabryka posadzki cementowej na chodniki stopni mozaikowych, oraz wszelkich wyrobów z cementu.

II Aleja № 38, Telefon № 497.

TEATR
„URANJA“

Cztery pory roku.

Gdy siężma wkrąg rozroczy,
Ziemię w lody skowa,
Co rozgrzewa nas nie gorzej,
Niż koldra puchowa?
Co?... Koniak Szustowa!
Gdy się piękną zbliży wiosna,
a z nią serc odnowa,
Co technie wonią jak miłośna
kochanków rozmowa?...
Co?... Koniak Szustowa!
Gdy nam lato zarem zionie
Jak uczuciem mowa,
Co roznosi kwiatów wonie,
które łaka chowa?...
Co?... Koniak Szustowa!
Gdy jesieni czas nastanie
Porą dozynkowa,
Czy pomni winobranie?...
i tu zabrzmią słowa:
Co?... Koniak Szustowa!

Robotnicy, a kwestja żydowska.

I.

Gdy coraz wyraźniej zarysowywu-
jąca się u nas kwestja żydowska zmu-
nia społeczeństwo polskie do podnie-
sienia hasła spolszczenia handlu i
miast naszych, z lewego skrzydła
polskiej myśli politycznej padać po-
częły wezwania do energicznej walki
z tem hasłem: Obok żydów, bronią-
cych swego stanu posiadania w han-
dlu, obok żargonowek i warszawskie-
go „Przeglądu Codziennego“, obok
„Socialdemokracji Królestwa Polskie-
go i Litwy“ i Jewicy „Polskiej Partji
Socialistycznej“ do walki z tem has-
łem stanęły pewne, nieliczne na
szczęście, żywioły z pochodzenia i z
przynależności narodowej polskie.
„Nie bojkotujcie Żydów“ — zwartym
chorem wołać zaczęło całe towarzy-
stwo do społeczeństwa polskiego.

Różne zgorkniętne stare panny i
zaniedbane wdowy uderzyły w ciki-
wą nutę altruizmu, poczęły roztaczać
wzruszające obrazy niedoli, w jaka
bojkot pograża żydów. Niewiulu jed-
nak wzruszają to staro-pamięńskie
biadania. Moralnie zdrowy Polak
czuje, co dla dobra jego kraju i na-
rodowi jest potrzebne, obojętne mu
jest co się stanie z niedającymi się
zasygnalizować przybyszami, którzy
nam chleb odbierają, kraj rujnują, są
zawadą w naszym narodowym rozwo-
ju, popierają wrogię nam polityczną
działania.

„Polityka nie na sentymentach się
opiera, lecz na interesach“ — powiada
Studnicki i ma rację zupełną. Co sta-
nie się z Żydami, jaka dola ich bę-
dzie — ich to rzecz, nie nasza. My
troszczyć się winniśmy o nasz tylko
przedewszystkiem pożytek, o nasze
dobro. My dbać musimy przede-
wszystkiem, by wśród wielomiliono-
wych rzesz polskiego ludu coraz
mniej było nędzy i niedoli.

W inny ton uderzyła intelligen-
tniejsza część polskich przeciwników
bojkotu. Ci ludzie, którzy najpniej-
szy wyraz swym poglądom dali w
warszawskim b. p. „Tygodniu“, usi-
łowali przekonać społeczeństwo, iż
bojkot uprzejmia się interesom pro-
letariatu polskiego i dlatego zwalczać
go należy.

Posród inteligencji polskiej pogląd
ten prawie żadnego nie znalazł po-
parcia. Po krótkiej, a niezachytniej
działalności upadł „Tydzień“, inne
zaś efemeryczne warszawskie wy-
dawnictwa tego kierunku nie mogą
się tam w żaden sposób ustalić. W
Zagłębiu p. Leon Rzygier, dawniej
poeta, dziś dzielny obrońca żydow-
skich interesów, ciężko musi z losem
się borykać. Wychodzenie jego filo-

Tylko 2 dni Sobota 2 i Niedziela 3 Maja
WYKUP DUSZY Wzorowa Szkoła Atletów
Wybitny dramat w 3-ch częściach. (z natury)
Rronika Gaumont'a Kubuś Lunatykiem
(z natury) (b. komiczne)

NA SCENIE
występy nowozaanżowanego ze-
spółu artystów warszawski — operet-
kowych pod kier. W. PIOTROWSKIEGO
SPOKOJNY LOKATOR
Znakomita farsa w 1 akcie ze śpiewami
NAD PROGRAM
Występy transportu kupa czoj. Humorysty 9-olo
letniego CZESIA BRKOWSKIEGO z nowymi
oryginalnymi repertuarem.

W niedzielę d. 3 Maja w Sali Straży Og. Łowej
Przedstawienie operetki Warszawskiej
Występ gościnnie
MARJI SZRENIAWA-DRAC
Nowość! **TAJEMNICE MAŁŻENSKIE** oper. oryg. Danielewskiego
Panna z magazynu Operetka komi- cza. J. Draca | **Śmiech i satyra** flegle i flegielki — wione i śpiewane
Szczególty w afiszach.
Bilety wcześnie nabyw. można w cuk. Jackowskiego, a w dzień przedst. od g. 7 w. w kasie teatru

projektu budowy kolei tomaszowskiej
nacionalniści wprowadzili poprawkę
zmieniającą kierunek tej kolei zamість
przez Zamostę do Chełma — na Toma-
szów — Chełm.
Halina Zielńska.
Kraków I Wat. Zmarła Halina Zie-
lińska znana autorka wielu powieści
dla dzieci.

Z Radomska.
(List do Redakcji).

Gospodarka w bardzo wielu insty-
tucjach społecznych pozostawia nieco
do życzenia. Działacze prowincjonal-
ni często udając altruistów, obrabia-
ją tylko osobiste interesy ze szkodą
ogółu.
W naszym mieście istnieje od 14
lat Tow. pożyczkowooszczędnościowe, któ-
rego prezesem od założenia był mie-
scowoy rejent, p. Myśliński,

I Aleja 12. „FRASCATI“ I Aleja 12.
W Ogródzie Wolbergów został otwarty
Ogród z altankami gabinetowym bufet, bilardy,
kuchnia pierwszorzędna.
Zarządzający F. Ciesielski.

semiekich wydawnictw jest ściśle
związane z napięciem ofiarności ze
strony żydowskiich kapitalistów. Wi-
docznie robotniczym masom Zagłębia
nie przypada do gustu takie z ży-
dowskiemi sympatjami skojarzone pój-
mowanie ich interesów.

W Lublinie sromotnie przepadł
niefortunny żydofil p. M. F. Urban-
ski wraz ze swą „Pszczolą“ i „Nowi-
nam“.

Mimo tych niepowodzeń polscy o-
broncy żydów z dalszej działalności
nie rezygnują i usilnie starają się w
spółczanństwie poglądy swe szerzyć.
Ofiarą ich agitacji jest częsć robotni-
ków w Królestwie, których niepowo-
lani obrocy proletariatu tłumania,
wnawiając w nich, iż ruch, mający
na celu utworzenie nowych placówek
pracy dla polskich rąk — jest szkodi-
liwym dla interesów polskiego ludu
pracującego. F. G.

— o —
TELEGRAMY.

Postanowienie gen. gubernatora.
Warszawa I Wat. Dzisiejszy „War-
szawskij Dniownik“ ogłasza posta-
nowienie generał-gubernatora war-
szawskiego treści następującej:
1) Zabrania się uchylać od współ-
działania z władzami wojskowemi i
policyjnymi przy poszukiwaniu i za-
trzymywaniu wszelkiego rodzaju prze-
stępców. 2) W razie popełnionej zbro-
dni, grabieży, rozboju czy innego prze-
stępstwa, każdy, któkolwiek wie o
spełnionem przestępstwie powinien za-
raz niezwłocznie nie czekając początku
śledztwa dać znać o tem najbliższemu
przedstawicielowi władzy policyjnej,
ażby tym sposobem ułatwić posz-
kiwanie mordercy po nie zatartych je-
szcze śladach. 3) Zabrania się ogłasza-
nie w prasie wiadomości o ruchach wo-
jskowych i policyjnych oddziałów, wy-
syłanych dla schwytania bandytów jak
również podawanie wogóle jakichkol-
wiek informacji o rozporządzeniach i
środkach zaradczych administracyj-
nych i wojskowych władz, skierowa-
nych ku wykryciu przestępstw i po-
chwyceniu jego sprawców.

Wojna.
Londyn I Wat. Donoszą tutaj z Mek-
syku, że Huerta postanowił wyjechać
do Berlina i w tym celu czyni gorącz-
kowe przygotowania. W Berlinie ulo-
kował już podobno 3 miliony dolarów
w bankach tamtejszych.
Nowy Jork I Wat. Dyplomaci repu-
blik południowo-amerykańskich roz-
poczęli już akcję pośredniczącą pomię-
dzy stronami wojującymi. Pierwszym
etapem tego pośrednictwa ma być po-
godzenie Carazy z Huebertą. Roko-
wania odbędą się w Waszyngtonie.
Ces. Fr. Józef.

Wiedeń I Wat. Stan zdrowia cesarza
Franciszka Józefa jest już prawie zu-
pełnie dobry i nie budzi w tej chwili
najmniejszych obaw.
Morderstwo.
Nowy Jork I Wat. Donoszą tutaj,
że w stanie Orania zamordowano mi-
sjonarza niemieckiego Klenosa. Szce-
gółów i pobudek morderstwa brak.
O Monne Lizę.
Paryż I Wat. Proces przeciwko spra-
wcom głoszący na cały świat kradzieży
obrazu Mony Lizy odbędzie się tutaj,
dnia 4 czerwca.
O kolej Tomaszowska.
Petersburg I Wat. Do zamieszczone-
go na dzisiejszym porządku dziennym

w rzeczywistości zaś nie doorego nie uczynił,
a najlepiej charakteryzuje jego dzia-
łalność fakt, że Towarzystwo dotąd
funkcjonuje na podstawie statutu
przeształanego, t. j. przy udziale peł-
nym rb. 100, i wydaje pożyczki tylko
do wysokości 300 rubli. Tow. nie wy-
szkało wcale działu pośrednictwa i
dla tego nie rozwija się wcale, obrót
jego przy liczbie wyżej tysiąca człon-
ków dosięga zaledwie pół miliona
rubli.

panowie stowarzyszeni, działacze
dla wzajemnej adoracji i protekcji: p.
Myśliński, jako kurator, p. Warchoł,
inżynier, jako prezes zarządu, p. Ra-
go, doktor — prezes rady, i inni, obec-
nie ogromnie obrazili się na ogół
członków, iż ci na wyborach w d. 5
b.m. nie wybrali ponownie przyjaciela
ich miejscowego aptekarza, p. Jana
Humbleta, który wedlug ich mnie-
nienia, powinien być dożywočním dy-
rektorem T-wa, i z tej racji wszyscy
gremjalnie podali się do dymisji, a
wyjątkiem kuratora p. Myślińskiego,
który jest dożywoćnim. Czy ci panowie
slusznie roszczą pretensje do stow-
warzyszonych? Ja, jako członek komi-
sji rewizyjnej, muszę wyswietlić
gospodarkę tych panów w Tow. i wy-
jaśnić ogółowi, iż to co piszę poniżej,
powinieniem był wpisać do protokolu
komisji rewizyjnej.

Nie mogąc i obecnie być osobicie
na wyborach w d. 26 bm., za pośred-
nictwem poczynego „Gońca“, propo-
nuję członkom Tow. zażądać od usta-
pującego zarządu wyjaśnienia w kwe-
stjach następujących:

1) dlaczego zarząd nie zaprosił
komisji rewizyjnej dla sprawdzenia
remanentów w dniu 31 grudnia 1913
roku więc nie mogłem stwierdzać pod-
pisem tego, czego nie widziałem na
własne oczy;
2) dlaczego wydana była pożycz-
ka rb. 1,300 na weksle członkowi zar-
ządu p. Humbletowi; suma ta nie
była nigdzie księgowana i podob-
no uważana była za gotówkę, co jest
niepodobna.

3) dlaczego zarząd wbrew wyraż-
nemu brzmieniu §§ 13, 17, 63 i 64
statutu pożyczki oddane do egzekucji
od lat nawet 5—8 i dawniej uważa
za dobre, a członków, którzy dawno
stracili prawo do tego tytułu za człon-
ków rzeczywistych, jak naprzykład
zbiegłego przed 3 lata defraudanta
Zbieglicia, zmarłego przed 2 lata J.
Szata i wielu innych, których nawet
miejsce zamieszkania nie wiadome,
zaś odzyskanie całej należności jest
wobec nich wątpliwe, takich członków
jest kilkudziesięciu, a pożyczkę w
egzekucji jest blisko na 10 tysięcy
rubli.

